

Delavsko-kmečki list.

Škaf Jaka
D. H. v Polj.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrtletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto II

LJUBLJANA, 5. marca 1925.

Štev. 10.

Oklic

slovenskim razrednozavednim ročnim in duševnim delavcem ter kmetom o priliki zapiranja nemških šol v Sloveniji.

Slovenska demokratična kapitalistična buržuazija, ki je danes skupno na vladi s srbskim imperializmom, je naskočila nemško šolstvo v Sloveniji. Za povod temu nekulturnemu početju navaja zatiranje slovenskega šolstva na Koroskem, ki ga vrši, seveda, nemško-avstrijska kapitalistična buržuazija. Res je, da nemško-avstrijska buržuazija ne daje Slovencem na Koroskem šol, kakor je bilo to določeno po senžermenski mirovni pogodbi, in da so s tem v prvi vrsti oškodovani nedolžni otroci slovenskih delavcev in kmetov. Toda ravno tako pa je tudi res, da ima slovenska buržuazija sto drugih potov in sredstev, da pritisne na nemško-avstrijsko buržuazijo in izsili od nje slovenske šole na Koroskem in da se ji radi tega ni treba mučevati ravno nad najbednejšimi otroci nemških delavcev in kmetov. Mi vsi vemo, da spadajo kočevski kmetje v najrevnejši razred kmetov v Sloveniji. Mi vsi vemo, da bodo z zapiranjem nemških šol v prvi vrsti zadeti nedolžni otroci nemških delavcev v Mariboru, Celju in na korosko-stajerski meji, do čim šola nemški kapitalist iz Slovenije že danes svoje otroke v Avstriji in torej tega udarca ne bo občutili. Slovenska gospoda s tem preganjanjem ne bo torej zadela nemške buržuazije v Sloveniji, temveč nemškega delavca in nemškega ubožnega kmeta in njegov nedolžni naraščaj. To tudi ni namen slovenske buržuazije: zakaj dočim ona hlini intransigentni nacionalizem in sovraštvo do nemškega naroda, sedi mirno ramo ob rami v najlepši slogi in prijazenosti z nemško-avstrijskimi kapitalisti v Trboveljski družbi in v nekaterih drugih upravnih svetih velikih industrialnih in bančnih podjetij, kjer nič ne pomišljajo zatajiti in občejanju z njim slovensčino. Ako je slovenska buržuazija in njeni vladni instrumenti res nacionalni, tedaj naj se zneso nad temi svojimi nemškimi kompaniji. To bo gotovo prej in v večji meri vplivalo na Hainischevo buržuazno republiko. Pri miru pa naj pustijo kočevske kmete in mariborske delavce, na katere se avstrijska buržuazna vlada ravno tako poživža, kakor so se do sedaj poživževale vse vladne jugoslovanske buržuazije na usodo otrok slovenskih delavcev in kmetov na Koroskem.

Delavci in kmetje!

Ne zabite pa tudi, da je laž to, kar navaja slovenska buržuazija za povod preganjanja nemškega šolstva v Sloveniji! Pravi povod preganjanja je to, da so nemški kmetje na Kočevskem — v svoji zmoti in zapeljani po svoji buržuaziji — glasovali za slovenske klerikalce. To je torej politično maščevanje slovenskih demokratov za 8. februar!

In kako popiačujejo sedaj slovenski klerikalci to politično uslugo nemškim Kočevcem?

Klerikalci sedaj molčijo ko grob o preganjanju nemškega šolstva. Zakaj?

I. ker so klerikalci ravno taki slovenski šovinistični kapitalisti, kakor demokratje!

Slovenski delavci in kmetje! Kjerkoli pridete z nemškimi delavci in kmeti v dotiko, pri delu ali na zabavah, povejte jim, da oni slovenski razrednozavedni proletariati, ki ni v socialističnih vrstah, temveč, ki si je ohranil svojo proletarsko bojevitost in čast, z gnusom obsoja zapiranje nemških šol v Sloveniji!

Povejte jim, da stoji vse naše simpatije na njihovi strani!

Povejte jim, da hočemo živeti mi z njimi v bratski slogi.

Povejte jim, da mi visoko spoštujemo ves nemški narod!

Povejte jim, da mi z dna duše protestiramo proti krivici, ki se jim gode na kulturnem polju!

Naj živi svoboda narodov!

Kako vršim agitacijo za ljubljanske občinske volitve.

Buržuazija nam je zaprla vse možnosti prave naše agitacije. Nad nami visi neprestano Damoklejev meč zakona o zaščiti države. Za vsako količnik radikalno besedo nas obsojajo buržuazna sodišča na leta težke ječe. Na javnih shodih moramo govoriti z napol odprtimi ustmi in z besedami, ki niso naše, tako, da bi bilo čisto bolje, da ne govorimo, ker izgleda, da smo se po socialpatriotih. Z listom se nam ne godi dosti bolje. Mi smo v večni nevarnosti, da postanemo ali dvoumnji, ali pa da nam list ustavi. Zato se mora proletarec posluževati danes drugega načina dela v svoji propagandi.

Kakšnega?

Predvsem je dolžnost naših somišljenikov in vseh onih, ki so nam naklonjeni, da agitirajo pri vseh svojih prijateljih in poznanih za naše ideje, za naš program in za našo občinsko volilno listo. Kjerkoli bi prišli z njimi v dotiko, na delu, v gostini ali na potu, je treba z njimi govoriti o naših potih in naših volitvah. Vprašati jih je treba, ali čitajo naš list in ali so čitali naš občinski program, ki smo ga priobčili v „Del.-kmečkem listu“ dne 26. februarja. Ako ga niso še čitali, ga jim je treba dati. Vsak naš somišljenik mora imeti vedno nekoliko programatičnih števil pripravljenih.

Potem pa, sodrugi, je treba skrbeti za to, da pride „Delavsko-kmečki list“ med delavstvo. Vsi bodimo kopterji! Vsak naš prijatelj mora dobiti v roke naše glasilo. Vsak sodrug lahko dobi list v kolportazu, treba samo, da se oglasi v upravništvo. List je naše najmočnejše bojno orodje. Nevednost je naš najhujši sovratnik. Zlasti pa se mora naša mladina oprijeti tega dela. Kolportirati list in nabirati zanj turočnike, je prva dolžnost vsakega mladina, vsakega našega somišljenika. Kdor se sedaj odteguje temu delu, ta ne dela za našo stvar, ta ni naš sodrug, ta ne vrši svoje dolžnosti.

Sodrugi, 8. februar je bil dan naše proletarske sramote. Najvažnejše kategorije delavstva, kakor železničarji

in kovinarji, so volili klerikalce. Ljubljanski proletarec je tisti dan pozabil na Zaloško cesto in na 1. junij in pljunil na svojo čast, na svoj proletarski ponos in na svojo proletarsko bodočnost.

Ospemu februarju je sledilo veliko razburjenje. Nešteti proletarci prihajajo k nam, se zgražajo in tarnajo. Nič ne pomagata ne zgražanje, ne tarnanje. Pomaga samo delo!

Zato na noge, sodrugi! Osemnajsti marec mora biti dan naše časti! Tu se mora pokazati, da ljubljansko razrednozavedno delavstvo ni na tleh, temveč da je zopet našlo svojo pravo pot! —

Sursum corda! Kvišku srca!

Trboveljske občinske volitve in proletariat.

Noben kraj v Sloveniji ni občutil toliko reakcije in nasilstva na sebi kot ravno Trbovlje, kjer ima proletariat absolutno večino. Že leta in leta smo brez občinskega sveta, vso to dobo so vladali radikalni, demokratični in klerikalni komisariji.

Lani za 8. junij je sicer PP vlada razpisala občinske volitve in na 1. junij poslala orjunaše, ki naj bi z revolvirji omogočili zmago demokratov. An orjunaši so dosegli ravno nasprotno: najhujše ogorčenje proti PP terorističnemu režimu. In vlada je volitve zopet odložila.

Pričakovali smo, da bo končno razpisala volitve Korosce-Davidovičevske. Ali tudi ona je šla po potu reakcije in je imenovala le drugega komisarija.

Po državnoborskih volitvah se čuti buržuazija prisiljena, da razpiše volitve tudi v Trbovljah. Prvotno so bile določene za 1. marc in iz neznanih vzrokov zopet odložene na 15. marc.

Za občinske volitve je vloženih 7 list.

Prva je orjunska-demokratična. Njen nosilec je orjunaš in gostilničar Goropešek, katerega gostilno si moramo zapomniti. Ubijalcev in pošalcev ne bomo trpeli, še manj pa bomo dovolili, da pridejo v občinski svet.

Druga je lista prodanih duš, lista ljudi, ki so se za denar prodali radikalni stranki. Njen nosilec je Alojz Gerčar, trboveljski Judež. Samo svetopisemski Judež je bil toliko boljši, da se je šel obesit Korena niso dali za nosilca te liste, ker je preveč razvplj radi prodajanja svojega prepričanja in ker je kot gerent dokazal, da ni zmožen za občinsko gospodarstvo, ki bi se moralo voditi v interesu proletariata.

Tretja lista je lista hrastniških demokratov. Nosilec njen je odir Roš. Orjunaš so dali tej listi firmo „hrastniška gospodarska lista“. Na ta način hočejo zbegati ljudi in naloviti glasov potom raznih firm. Proletariat pa ni več tako slep, da bi nasedel na tak lim demokratiških nasilnežev.

Četrta je lista Koranovih socialpatriotov. Nosilec je Klenovšek. Rudarji vemo, da nam socialpatrioti še nikdar niso pomagali, pač pa mnogo škodovali. Verjamecno, da bi Klenovšek rad županil, an ker to ni v interesu rudarjev in drugih delavcev, tudi za to listo koruznih asociatov ne bomo glasovali.

Peta je lista Delavsko-kmečkega Republikanskega bloka. Njen nosi-

Opuzorilo!

S 1. marcem se je preselilo upravništvo in uredništvo lista v Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Uprava in uredništvo Del.-kmečkega lista.

lec je s. Franc Slabšak, delavec v električni. Edino to je lista revolucionarnih delavcev in revnih kmetov, ki se borijo delavsko proti PP reakciji in za osvoboditev delovnega ljudstva v delavsko-kmečki republiko. Ne dajte se zbegati po vesteh, da ne bomo priznali! To je lista, ki mora dobiti absolutno večino, ker le njeni zastopniki bodo delali za interese delavstva.

Gospodaraka lista — to je tretji lim vladajočih demokratov in radikalov. Na njej se nahajajo samostojneži, demokrati, radikalni in en klerikalni uskok. Nosilec je Brežnik, ki je nam Trboveljsčanom nepoznan in nas s svojo zmešano listo ne bo zmedel.

Zadnja je klerikalna lista z nosilcem Gustavom Jordanom, klerikalnim gostilniškim konzumarjem. Klerikalci so nas pomagali zatirati, klerikalci je bil občinski komisar, klerikalci nam le pripovedujejo, da so nasprotniki PP režima. V resnici pa niso. Zato klerikalcev ne bomo volili.

Kdor obsoja PP režim, kdor obsoja vse nasilja nad Trboveljsko občino,

kdor obsoja orjunska grozodejstva, kdor je proti vladajoči gospodi, za razorožitev vseh orjuncv,

kdor je za svobodo delovnega ljudstva, kdor je za svobodno avtonomno trboveljsko občino,

kdor je za občinsko gospodarstvo v interesu večine prebivalstva,

ta bo 15. marca volil

Delavsko-kmečki Republikanski blok,

katerega nosilec je

s. Franc Slabšak!

Trbovlje so proletarske in trboveljska občina mora biti v rokah revolucionarnega proletariata!

V srednji vek...

V srednji vek nas hoče dovesti PP absolutistična vlada. Ljudstvo pod njenim vodstvom pada v vedno nezmožnejšo bedo, a vladajoča kliga se za to ne zmeni. Da ne bo moglo ljudstvo godrnjati, je izdelala nov tiskovni zakon, po katerem bi prav za prav mogli izhajati le vladni listi. V prih. številki bomo očrtali ta srednjeveški, skrajno nazadnjaški zakon.

Delavci in kmetje se morajo upreti reakcionarnemu tiskovnemu zakonu in se boriti za

polno svobodo tiska!

Meščanska opozicija ugiba.

SLS, Davidovičevi demokrati, muslimani in HRSS, ki jo vodi Trumbič — so stvorile blok narodnega sporazuma in demokracije. Te stranke so imele več posvetovanj in so sklenile, da delajo za razpis novih volitev, če radikalni nočejo „narodnega“ sporazuma. Tak „hoj“ ne more vreči PP režima, ki se opira vsa oboroženo silo. Mnogiče sicer še pričakujejo, da bodo „mirno“ vrgle reakcijo. Na podlagi izkušenj se bodo prepričale, da to ne gre.

Le revolucionarni boj delavcev in kmetov bo vrgel reakcijo, ki jo predstavlja PP vlada.

Izpuscite zaprte!

Že tedne se nahajajo v preiskovalnem zaporu ss. Žorža Jakob, Deutschbauer in drugi, ki jih je vrgla Jerzavovska vlada v ječo zaradi agitacije za Delavsko-kmečki rep. blok!

Ker oblastniki vedo, da zaprti sodrugi niso krivi, jih enostavno držijo v zaporu brez preiskave.

Izpuscite zaprte delavce!

"Kulturni" boj demokratov in klerikalcev.

V starih časih ni bilo nobenih šol. Ko se je razvilo gospodarstvo, je začela kapitalistična država izdati šole. Delavci in revni kmetje so si mislili: O, ta država je dobra, tu se bodo nekaj naučili naši otroci. Bilo pa je drugače, kot so si mislili. V teh šolah so učili otroke rimsko-katoliške vere in raznih zgodovinskih Habsburžanin. Vse učne knjige so vedno pripovedovale, kako skrbi vladar za svoje ljudstvo in da je najljubša čednost biti podložni. Ta šola je hotela otroke že zgodaj naučiti, da morajo biti pokorni in služiti bogatim.

L. 1918 je prišel prevrat, ali slovenski delavci in kmetje zopet niso postali svobodni, ampak so prišli pod vladarstvo SHS, ki ji načeljuje dinastija Karadjordjevičev.

Ji imeli smo zopet staro šolo. Razlika je le ta, da so prej učili otroke, naj bodo podložni avstrijski gospodi, sedaj jih pa učijo, naj bodo pokorni

Naročajte „Zapiske“ DKM

jugoslovanski gospodi, kot jih učijo v Primorju, naj se pokoravajo italijanski gospodi.

V monarhiji SHS je prišlo do boja med srbsko in nerbsko buržoazijo. Demokrati hočejo z vsemi nasilji zagotoviti nadvlado monarhije in srbske gospode. Zato hočejo, da morajo biti vsi učitelji navdušeni oznanjevalci centralizma in monarhizma, ker le tako bi se dalo vzgojiti otroke v služabnike centralističnega PP režima.

SLS, ki je zastopnica slovenske buržoazije, se pa seveda bori za to, da ne spravi srbska gospoda vsega iz delovnega ljudstva iztežeta profita v svoji žep, ampak da ga deli s slovensko. Kmečke množice so se pridružile SLS v zmotni misli, da vodi SLS resnično boj za svobodo vsega slovenskega naroda.

Ta boj med eno in drugo buržoazijo je moral neizogibno priti tudi na šolsko vprašanje.

Klerikali izkoriščajo versko razpoloženje množic in s tem bijejo boj, kot da gre za vero.

Demokrati se pa hočejo delati za svobodomiselce in pripovedujejo svetu, da se boré za kulturni napredek, proti nazadnjaškemu klerikalizmu. Istočasno pa njihova vlada sklepa koncordat z Vatikanom, srebrom papizma in klerikalizma. Pogodbe z Vatikanom bo dala cerkvi v tej državi predpravoce na raznih poljih, zlasti pa v šoli.

Pribeževaj prosvetni minister. Po dovoznih ustave bi morale že davno izginiti verske ure iz šol. Stariši bi pa imeli pravico, da zahtevajo od šolskih uprav, da poučujejo njihove otroke v veri. Pod prosvetnim ministrom demokratov je pa veronauk še vedno obvezen predmet. Obvezen je tudi za otroke onih starišev, ki ne čutijo potrebe, da bi se tudi njihove otroke omamljalo z verskim strupom. Brezverni učitelji in profesorji ne morejo dobiti službe. Iz „kulturnega“ boja demokratov je zanimivo še to, da medtem ko se boré proti rimskemu klerikalizmu, proslavljajo pravoslavnega in stopajo njihovi voditelji v pravoslavno vero.

Iz vsega tega se vidi, da Jerzavovci ne vodijo nobenega, resnega kulturnega boja, ampak da se pod krinko kulturnega boja boré za uvedbo srbsko-centralistične in monarhične vzgoje in za to, da postanejo učitelji agitatorji PP absolutizma.

Nosilec kulturnega boja more biti le razredno-zavedni proletarij, ki zahteva popolno ločitev cerkve od države in da upravljajo in vodijo šole sveti starišev in učencev.

Izseljevanje iz Jugoslavije.

Pred kratkim so izšli uradni podatki o izseljevanju iz Jugoslavije od 1. 1919 do konca 1. 1924.

Od prevrata do konca 1. 1924 se je vršilo izseljevanje sledeča:

Leta 1919	291
1920	5.988
1921	12.965
1922	6.086
1923	11.437
1924	19.575

skupaj 56.378 ljudi.

Ta številke niso točne, ker v njih ni stotin rudarjev, ki so šli v Francijo, in drugih, ki se izselijo brez dovoljenja izseljeniškega urada. Vendar je gorenje uradne številke jasno govornico o neznoznanih razmerah v Jugoslaviji.

Jugoslavija je agrarna in negotov naseljena dežela, da bi moralo biti v njej kruha še za več prebivalcev, kot jih je danes.

Toda reakcionarni režim srbskisanje centralistične gospode, nerenebe agrarne reforme, pomankanje socialne zakonodaje — vse to povzroča vedno večje bodo ljudski množic in sili revne kmete in delavce na izseljevanje, ki je vrhu tega še silno omejeno v Ameriko.

Proletariat si hočejo osvojiti.

Zadnja številka krščansko-socialne „Pravice“ je posvečena vsa delavskemu strokovnemu gibanju Slovenije. Klerikali smatrajo po izidu volitev 8. februarja, da je dozorel čas, da spravijo proletarij popolnoma pod svoj vpliv. To naj bi dosegli potom svojih krščansko-socialnih strokovnih organizacij.

„Pravica“ pravi med drugim: „Politični položaj naše države torej ne bo pospeševal delavskega strokovnega gibanja. To je eno zlo za delavstvo. Drugo zlo pa je temu enako: Vse delavske strokovne organizacije so namreč danes na tleh čisto na tleh ravno ne. Pač pa toliko, da je za obdobje časa skoro izključeno, misliti na kako obširnejsko uspešno mezdno gibanje te ali one stranke. Pogledajte rudarje, kovinarje, usnarje, tekstilce in druge itd. In kadar bo prišel tisti dan, ko bo jugoslovanska industrija otrela raz sebe prejaki vpliv inozemske, se več ali manj zjasnosvojila in vsaj približno vzcvetela, tedaj gorje delavstvu jugoslavije, ako se pravočasno ne zbere na strateško bojnih pozicijah.“ In kot zaključek k temu pravi, da bo klerikalna „strokovna zveza“ sklicala poveljni kongres, ki naj po njihovem mnenju „najde način, kako mu priboriti v javnem življenju pripadajoče mesto.“

In v tem tonu je pisana vsa zadnja številka „Pravice“.

Klerikali skušajo torej z lepim pisanjem in govorjenjem popolnoma premočiti delavstvo, uničiti razredno-zavedne delavske strokovne organizacije. Oni govore, kot da jim gre za to, da pomagajo delavskemu razredu. Ali v resnici jim gre le za to, da postane delavstvo slep privešek SLS, njen volivni material.

Takozvano levo krilo klerikalne stranke (Gosar, Terseglav i. dr.) hoče z lepimi besedami speljati delavstvo popolnoma v naročje klerikalni stranki, ki je ne vidijo niti delavci niti kmetje, ampak katero vodijo kapitalisti.

Krščanski socialisti hočejo zakriti vsa razredna nasprotstva, strati razredni boj s tem, da dopovedujejo delavstvu, da družni katoliške delavce in katoliške kapitaliste rimsko-katoliška vera.

Naloga razredno-zavednega proletariata je, da zajeti vli klerikalizma, da reši proletarij pred še večjim propadom.

To se razredno-zavednemu proletariatu ne bo posrežilo s fraziranje in zmerjanjem klerikalcev, temveč razredno-zavedni proletarij mora predvsem upostaviti

enotne bojno-zavedne strokovne organizacije,

ki bodo strnile danes razkropljen proletarij v eno bojno vrsto proti kapitalizmu. Na naši strani je iskrena volja, da do tega čim prej pride. In zato tudi z vsemi silami delamo za to. Upamo, da bodo pokazali v dejanju vojsko po enotnosti tudi sodrugi s strani „Strokovne komisije“.

Istočasno je pa treba razločiti delavstvu bistvo krščanskega socializma in pokazati, da so krščanski socialisti vedoma ali nevedoma služabniki kapitala in slepe orodje v rokah klerikalne politične stranke. To bomo storili v prihodnjih številkah s celo vrsto člankov.

Strokov. pregled

Za zedinjenje razrednih strokovnih organizacij v Sloveniji.

Možnost ujedinjenja ugotovljena.

Po imenjavni pismem med zastopniki bivših neodvisnih strokovnih organizacij in Strokovno komisijo, katera pisma je DKM objavil v svoji 8. in 9. številki, so se v ponedeljek 23. februarja vršili prvi razgovori, pri katerih so bili navzoči z naše strani sodrugi Makve, Čepeljnik in Hlebec, za Strokovno komisijo pa sodrugi Uratnik, Golmajer in še dva druga.

Potek razgovorov je pokazal, da izmed obstoječih diferenc med obema skupinama nobena ni nepremostljiva in da obstoja možnost, iz slabih, razcepjenih strokovnih organizacij upostaviti močne in enotne razredne organizacije. Tokom prihajajoče tedna (1.—7. III.) se bo vršil ponovni sestanek zastopnikov obeh skupin, na katerem bo vsaka grupa predložila svoj konkretni načrt za resnično in dejansko ujedinjenje.

Ljubljana, 24. februarja 1925.

Ivan Makve, Franc Čepeljnik, Albert Hlebec.

V razčiščenje diferenc.

(Povodom razgovora s predstavnikmi Strokovne komisije.)

Zgoraj je že ugotovljeno, da zapreke zedinjenju, ki so se pojavile na razgovoru, niso nepremostljive. Kakšne pa so te diference, ki so se pokazale?

Zastopniki Strokovne komisije smatrajo, da je nujna potreba, da se paralelno s zedinjenjem strokovnih organizacij prične tudi zblizanje med obema političnima strankama, ker bi v nasprotnem slučaju enotne strokovne organizacije postale torišče medsebojnega strankarskega boja, ki bi mogel povzročiti ponovno razpad strokovnega pokreta.

Zakaj je zblizanje med političnima strankama nemogoče, bo v posebnem članku pojasnjeno. Omejimo se zato samo na razmerje med strankami in enotnimi strokovnimi organizacijami.

Doslej smo imeli poleg dveh strank tudi dvojne strokovne organizacije. Vsaka stranka je imela svoje strokovne org. ali če hočete tudi narobe. Zato je bilo razumljivo, če je ena stranka z vso silo napadala „nasprotno“ strokovno organizacijo in da so strokovne organizacije napadale „nasprotno“ stranko. Po zedinjenju bo položaj drugačen. Enotne strokovne organizacije bodo strankarsko neodvisne in kot enotne bodo strokovne organizacije celega razreda. Niti ena niti druga stranka ne bo mogla v enotnih organizacijah videti „nasprotno“ organizacije, ampak „svoje“, ker bodo tudi njeni člani v enotni organizaciji. Dostaj je bilo v interesu 88J in Strokovne komisije zavirati razmah neodvisnih strokovnih org. in nasprotno. Po zedinjenju bo v interesu obeh strank, da se enotne strokovne org. čim bolj razširijo in utrdijo. Nasprotnost med političnimi strankami so doslej na razvoj razcepjenih strokovnih org. vplivala destruktivno, pri enotnih strokovnih org. se bo moralo to nasprotstvo spremeniti v konstruktivno delo za prepeh enotnih organizacij, ker od dela za organizacijo bo odvisno, v koliko bo prevladoval v organizacijah eno ali drugo nasranje. Da bi katera ismed strank po zedinjenju ponovno poskušala cepiti enotne strokovne org. ni verjetno, ker bi se po izkušnjah zadnjih let delavstvo samo tako nameri upri.

Zedinjenje strokovnih organizacij je potrebno in tudi mogoče, čeprav se pride do zblizanja med političnimi strankami.

Nadajmo se na razgovoru zastopniki Strokovne komisije stali na stališču, da se mora sedaj, ko izgleda, da pride do zedinjenja, prenehati s medsebojnimi napadi in bližanjem, kar taki napadi samo škodujejo strokovnim organizacijam. To vprašanje je v prvem okolištvu s gornjim vprašanjem. Vrednanji napadi z ene in druge strani imajo destruktiven namen, ker se je predalo „nasprotnika“, ktere gre je bilo treba na vask način in s vsemi sredstvi oslabiti. — Razume se, da se v bližnjica doseganjih uspešlov in bližanja spremljala, ker se bo pisalo in govorilo ne več o „nasprotnih“, temveč o „silih“ enotnih organizacijah. Vendar bo pa tudi po zedinjenju morala ena in druga stran imeti pravice svobodne kritike, ker to pravico daje princip proletarske demokracije, ki ga bodo kot baz zedinjenja sprejeli enotne strokovne organizacije. „Delavec“ bo v vseh slučajih, kot uredni organ enotnih strokovnih org., moral zagovarjati delo vsakokratne večine v vodstvu enotnih strokovnih org. Glasila političnih strank (Del.-kmečki List, Socialist, Naprej, Volkstimmung) pa bodo imela proste roke in pravico, delo enotnih strokovnih org. podvržiti stvarni kritiki. Člani enotnih strokovnih org. bodo morali „si izjaviti sklope večine, manjšina pa najboto ta manjšina leva ali desna; pa ima pravico, da kritizuje na pristojnih mestih sklope večine in da se sama bori za večino.

Sovražni napadi, čisto osebna bližanja bodo lahko tozstala, vankomur pa se mora priznati pravica kritike dela odborov, pa tudi pravice kritike postopanja posameznih oseb in to tako v govoru kakor tudi v tisku.

Kakor je znano, se vrše med CRSOJ in GRSJ tudi razgovori, da se doseže zedinjenje strokovnega pokreta v celi državi. Izgleda, da to pot razgovori ne bodo brezuspešni in da pride do enotnosti tudi med državljani strokovnih centralizma.

Zato mislimo, da ni konsekvenc od zastopnikov Strokovne komisije, ki so na eni strani priznali, da „pri zedinjenju na eno biti niti premaganec niti zmagovalcev“, da vztrajajo na takšni, da se zedinjenje strokovnih org. v Sloveniji priključijo GRSJ, ker bi to moglo vzbuditi vira, da so neodvisni kapitalizmi. Smatramo, da bi bilo za zedinjenje bolj koristno, če zedinjenje organizacije v Sloveniji ostanejo izven CRSOJ, dokler ne pride tudi med temi do zedinjenja.

Sicer pa je naša stališča znano: „Zedinjenje, enotnosti strokovnega pokreta podrediti vsa druga vprašanja. Odloča naj bližanja, odloča naj večina. Manjšina se mora v vsakem slučaju pokoriti sklepom večine.“

Ce smo za to, da ostanejo za nekaj časa formalno izven CRSOJ ali GRSJ storiimo to valed tega, ker bi hoteli za prvi pokrajinski zbor zedinjenih organizacij priznati si vsa bojna glasovanja, ki se bodo izkazala kot nepotrebna, ko pride do zedinjenja med GRSJ in CRSOJ.

Možnost zedinjenja torej obstoja. To je sedaj ugotovljeno in prihodnji članki predstavnikov obeh skupin bodo razpravljali se o konkretnem delu za zedinjenje. To so ugotovili vrhovi in vrhovi bodo tudi na prihodnjih sestankih nadalje delali. Treba pa je zediniti maso in zato se mora že sedaj prenesti težnja dela za zedinjenje v maso. Sodelovanje in sodelovanje mas je potrebno tudi zato, da masa same pokanejo tistim densitarkim voditeljem in Strokovni komisiji in tistim besednim levitarjem med neodvisnimi, ki jim zedinjenje ne ugaja in ki bi hoteli nadaljevati politiko cepitja. A. II.

10. marca demonstrativna stavka rudarjev v Franciji.

10. marca bo obletnica stranske rudniške nevarne 1. 1906 v Couriers, bo je postalo 1099 francoskih rudarjev strank. Povodom zadanja narode v Dortmundu postojta rdeča rudarska strokovna stranka Francije francoske rudarje, da 10. marca ob obletnici stranske rudarske nevarne upostojta delo v vseh rudnikih in protestno priti pripadajočemu sistemu, se zednurno delo v rovu in s vrljanje glab. To

bo manifestacija solidarnosti francoskih in nemških delavcev. Delegati dortsundskih rudarjev se bodo udeležili manifestacij v Franciji. 10. marec naj postane velik internacionalni bojevni dan rudarjev.

Milijoni angleških rudarjev stojijo neposredno pred generalno stavko. Stotisoči nemških rudarjev so pred odločitvijo, v Horthyjevi Madžarski stavkajo. Internationalna fronta rudarjev se kuje povsod.

Kulmo je tudi mi v Sloveniji! Delajmo za upostavo čudne strokovne rudarske organizacije!

Za enoten boj belgijskih rudarjev.

Belgijski rudarji stojijo pred velikim bojem. Zato hitro napreduje misel o strokovni enotnosti. Dve rudarski zvezi sta predložili sklicanje kongresa ujedinjenja.

Razmere v rudarskih revirih TPD.

Niso ravno rožnate te razmere. Pomankanje, ki ga tri proletariati spominja na najhujše čase med vojno. Plače so berakke. Šikaniranje in kaznovanje za vsako malenkost so izvršeno z isto točnostjo in strogotjo kot v bližnjih časih

„Militarkomande“. Pritoliti se kam, se ne moreš, ker ni nobenega mesta v državi, da bi se pritožile rešile. Ako bi se pa bilo upal pritožiti, je odpuščeno kot zločin in nevaren element. — Da, zastopniki od Trboveljske družbe, posrečilo se vam je popolnoma, da ste usredili delovne zahtevke. Da, pa tozadovoljno in mirno delavstvo koljne in stiska pesti, ste lahko prepričani. Šaj vam delavstvo ni še more, res je, zaslužili ste nas popolnoma. Obdani ste s bajoneti v svojih prostorih, sklicujoč se na paragrafe in v imenu letih nam pijete kri — koliko časa še, se sprajmo vse.

Ko je obstajala še Zveza Rad. Del., takrat se ni reklo: nič nam ne morejo, takrat smo bili združeni, mislili smo eno in otepati smo se pijavk. Ali državna oblast vam je priskočila na pomoč in razpusila organizacijo. Tudi zadnji štrajk se vam je posrečilo uničiti, s pomočjo nasilstva in stradanja in pa deloma s pomočjo tega, ker je delavstvo zgubilo vero v zmaga sebe.

Krivda je tudi na naši strani, ker smo pripustili, da so se izselili vsi boljši in zmogajši sodrugi v Francijo, ker jih nismo

podpirali v njihovi brezposelnosti. Eno je bilo v zvezi s drugim, da propadamo in da se nam luči kuka s telesa.

Sedaj se zopet opaka med nami stremjenje po potrebi strok. organizaciji. Prišli smo do prepričanja, da brez bojovne strok. organizacije je kakor biti brez zraka. Tako ne sme več iti dalje! „Odpustili smo se od bodečaja“ — tako računa buržoazija in poslala je zopet med nas znanega Miha Korena bivšega kom. poslanca, „gerenta Trboveljske občine, začasnega agenta demokratskega bloka s novimi pravili“ — sedekratno in v teh pravilih razrednega boja, ker tega hape buržoazije na rajiho. In Korncovi agenti pravijo: „Sedaj vidim, krap, da s razrednim bojem ne pride nikamor, tedaj preč s njim.“ Tako nam pravi Miha, tako nam trdi vsako prodano meso, da bi prodali še to okostje, ki nam ga je buržoazija pustila. Mi po vseh bridkih izkušnjah ne bomo naselili Korenu in njegovim agentom.

Kaj zdaj storiti? Strokovne organizacije nam je na vaak način potrebna. V Korenovno ne gremo, ker bi to značilo zblizanje s buržoazijo, kateri mora veljati samo boj. Ostane še ena pot in ta je, da

se doseže sporazum in ujedinjenje s „Unijo rudarjev“. Tam se bodo došli, ako bi imeli trdno voljo, na podlagi katere bi se dalo delati. Uverjeni o tem, smo storili prvi korak k ujedinjenju in poslali „Uniji“ sledečo pismo:

Uniji slov. rudarjev v Zagorju!
Bivše članstvo Zveze Rad. Del. je zaznalo, da se bo vrtil vsi kongres 5. marca t. l. Radi zatiranja rudarskega delavstva, ki od dne do dne narasta in to delavstvo nima niti ene močne predstavnice, ki bi ga ščitila in ker nas medsebojni boji in razdori še bolj spravljajo pod peto izkoriščevalca, je naše delavstvo spoznalo najno potrebo ujedinjenja na strokovnem polju. Zato vam predlagamo štiri naše delegate, t. j. dva iz Trbovelj, enega iz Zagorja in t. j. dva iz Hrastnika s posvetovalnim glasom. Vsi odgovorite s navedbo kraja, kje se bode kongres vršiti, pošljite na spodaj navedeni naslov. S sodržnim pozdravom!
Kerim Alojs.

Mi smo torej ponudili bratstvo roko in če je sodrugom pri Uniji le kolikaj pri srcu dobrobit delavstva, je bodo sprejeli. Kaj se bode doseglo, bomo pravčasno poročali. Rudarji v Trbovljah.

Iz unije sovjetskih republik.

Utrditev mednarodnega položaja sovjetske unije.

V predzadnji številki smo poročali o gospodarskem položaju sovjetskih republik. Danes poročamo o njihovem mednarodnem političnem položaju.

Pogodba s Japonsko.

Nedavno sklenjena pogodba med sovjetsko unijo in Japonsko je svetovno-zgodovinskega pomena. Bivša Rusija se je l. 1905 vojskovala z Japonsko. Japonska se je še nedavno borila proti boljševiški revoluciji. Na japonskem obdobju se monarhija. In čeprav so se zadnjiški japonski krog trdili, da prečrjjo sklenjenje pogodbe, se je vendar sklenila pogodba, ugodna za obe strani.

V bližnjem času bo priznala sovjetske republike tudi Amerika. Radi nasprotov med ameriškim kapitalisti v tem vprašanju je odstopil dosedanja zunanji minister Hughes in ga je nadomestil Kellog, ki je za priznanje sovjetoj. Ameriki ni ljubo zblizanje med Rusijo in sovjetsko unijo. Amerika kot najbogatejša država sveta ne ve, kam naj da svoj denar, in je odstavila Hughesa, ki je hotel zatajati eksistenco sovjetoj.

Pogajanja s Francijo o carskih dolgovih.

Nemotova vlada postavlja sov. unijo pred vprašanje, ako bo plačala stare carske dolge.

Največja upnica stare Rusije je bila Francija. Zato je rešitev dolgov posebno težava tedaj s pogajanjem s Francijo. Pred vojno je veljal francoski frank 38 kopejki, danes stane 6—7 kopejki. Dolgovi caristične Rusije Franciji znašajo milijarde frankov. In Francija pravi, da je zadovoljna, če ji plačajo sovjeti po sedanjih vrednosti franka, t. j. da plačajo šest let tega, kar bi morali plačati po starem kurzu franka. Golcovo je bolje plačati šestkrat manj kot šestkrat več. Ali še vedno bi trebalo plačati 700 milijonov zlatih rubljev carskih dolgov. In unija sovjetskih republik seveda tudi tega ne bo plačala.

Iste težkoče se pojavljajo pri pogajanjih z drugimi državami. Ali to še ni vse zlo.

Nevarnost spopada s kapitalističnim svetom.

Mnogo važnejše je to, da stoji unija sovjetskih republik pred novimi zunanje-političnimi težkočami, ki se pojavljajo

sporedno s periodo priznavani, naraščanjem kominterne in krepitvijo ruskega gospodarstva. V mednarodnem položaju je cela vrsta manj ali bolj vidnih dejstev, ki kažejo na možnost oboroženega pohoda na sovjetce.

Že Lenin je dejal na 8. kongresu sovjetov: „Spominjati se moramo tega, da čeprav smo priročili sedaj vojaško zmago in dosežli mir, da nas na drugi uči zgodovina, da se nobeno veliko vprašanje, nobena velika revolucija ni rešila drugače kot s celo vrsto vojn. In tega nauka ne bomo pozabili. Mi smo sedaj ustavili celo vrsto dežel pred vojno proti nam. Ali mi ne moremo biti poroki za to, da bo to stanje dolgo trajalo. Mi moramo biti pripravljeni na to, da se bodo pri najmanjši izpremembi položaja vrgli na nas imperialistični roparji. Na to moramo biti pripravljene. Zato moramo predvsem vzpostaviti notranje gospodarstvo in je zopet postaviti na trdne noge.“ Na isto je opominjal Lenin še par mesecev pred svojo smrtjo.

Amerika in Anglija sta danes najvažnejša faktorja v mednarodni politiki, evropsko politiko določa predvsem Anglija. Konservativni buržoazija razpoliga v angleškem parlamentu s triče-

trinsko večino. Ali konservativci se zavedajo, da počiva današnja Anglija na dveh minah.

Prva mina je vzhodno vprašanje. Anglija se živi od svojih kolonij. V teh kolonijah pa silno hitro vre. Vzhod je Ahilova peta angleškega imperializma.

Druga mina, ki vzhemirja vladajoči razred Anglije, je delavsko vprašanje. Srednja (liberalna) stranka je bila strta med dvema kilmnoma. V Angliji se borita danes samo dve veliki stranki na družabni areni: konservativna in delavska stranka. Delavsko stranko vodijo socialreformisti. Ali znotraj stranke nastaja močno levo krilo. Tudi strokovne organizacije gredo na levo. Angleški delavec vedno bolj uvideva, da mora osvoboditi politično oblast v svoje roke. Konservativci so nemejeni gospodarji danes, ali bodo vrženi, bo prišel na njihovo mesto nihče drugi kot delavska stranka. In ko pride angleška del. stranka drugič na krmilo, ne bo to več ona stara stranka, temveč bo to stranka s močnim levim krilom.

V Nemčiji so prišli na vlado monarhisti. To tudi povzroča negotov položaj. V Franciji narašča tažen na Balkanu dobiva kmečko gibanje ostrejša oblike. (Konec prihajajš.)

Internacionalni pregled.

Čiščenje v komunistični stranki Čehoslovaške.

„Slovenski Narod“ in „Jutro“ poročata o kriti v čehoslovaški komunistični stranki. Kako izgleda v resnici ta kritika?

Politični biro centrale čehoslovaške komunistične stranke je sklenil izključitev dosedanjega poslanca Buhnika iz stranke. Ugotovilo se je namreč, da je Buhnik sistematično ustanovljal desno frakcijo proti centrali, da je imel tajne frakcijske seje in da je delal za razkol stranke. Kot voditelj funkcionar pravskega okrožja je sodeloval vse sklope strankinega vodstva. Članstvo je z veliko večino glasov odobrilo njegovo izključitev iz stranke. Pristati Buhnika pa so zaželi še bolj dejav. V Klasičnem se je sestalo 50 funkcionarjev, ki so bili Buhnikovi pristniki, kritili so svoje zborovanje z „zaslišnico konferenco“ in se zavzeli za Buhnika. Za metode teh strankinih izdajalcev so značilni dogodki v Brnu. To so namreč imeli Buhnikovi pristniki v izvrševalnem odboru en glas večine; odstavili so glavnega urednika strankinega lista „Rokovost“ in so zaseli vse list s svojimi ljudmi. List je začel s najnevarnejšo gonjo proti strankini centrali. V javno objavljeni resoluciji se je demoralizirala policija ilegine strankine delavce, druge se je dotiklo špijonaže in korupcije. Dosednji poslanec je Brna Warmbrunn je sledil Buhniku. V svojem pismu, ki ga je objavil v socialdemokratskem tisku, naznanja v nizkočnem črskovanju svoj nastop iz komunistične stranke. Bernost Buhnikovi ljudi je napravnica tudi proti a. Šmeraku, ki mu očitajo strahopet-

nost in katerega disciplinirano zadržanje in nastopanje označujejo kot „podvrženost Moskvi“.

Ta očistilni proces socialdemokratskih elementov v čehoslovaški stranki je na podlagi zgodovinske razvaje poti stranke popolnoma razumljiv in potreben. Glasovi, ki jih ubirajo Buhnik, Warmbrunn in kompanija, niso za nas v Jugoslaviji nič novega. Oni popolnoma spominjajo na Klementišca, Života, Milajkoviča in druge. Centrala komunistične stranke Čehoslovaške je razvala popolnoma prav, da je izključila Buhnika in s tem jasno povedala, da bo tako postopala proti vsakomur, ki bi hotel uganjati frakcijsko delo proti boljševizaciji stranke. Mi pozdravljamo energičen nastop pravske centrale. Dogodki kažejo, da Buhnik ni osamljen. Ali mnostve delavstva stoji zvesto na strani stranke in njenega vodstva. Izločenje oportunističnih elementov ne bo za stranko nobena izguba, temveč dobiček. Upamo, da bo stranka Čehoslovaške kmalu gotova s oportunističnimi elementi in da bo obrnila in povečala jasnost in enotnost v stranki.

Sovjetska unija ne bo plačala carskih dolgov.

Krasin je izjavil, da bo odšel te točen s sovjetskimi izročenci pod vodstvom Frechbraunskaha v Pariz, da pregleda francoski študijski material o dolgovih in da predloži sovjetske zahteve za povrnitev ogromne škode, ki jo je pridrnel sovjetom francoski imperializem. Pravno preiznanje carističnih dolgov sovjetska Rusija odhinja.

Vendar je pripravljena, da se sporazume s imetelji vrednostnih papirjev.

V Moskvi so zaprli nemške monarhistične špijone.

V Moskvi so zaprli tri nemške študente, ki so pripadali alogični tajni monarhistični organizaciji „Consul“, ki jih je poslala v Rusijo v svrhu špijonaže. Med drugimi so aretirani študentje Kindermann, Wolacht in Dittmar priznali dobesedno sledeče: „Mi trije smo prišli v sovjetsko unijo, da pod pretvezo znanstvene ekspedice izvršimo celo vrsto teroričnih akcij proti voditnim osebam sovjetske unije in komunističnim voditeljem. Nalogo nam je dal Erhardt v imenu organizacije Consul. Imeli smo umoriti najprej Stalina in Trockega. Potom Lunarskaha in Krapšake (Leninove vdove) bi prišli do ostalih sovjetskih voditeljev, da bi tako skrbno pregledali teren in prišli do svojega cilja.“ Razen tega so aretiranci izpovedali, da so vršili gospodarsko špijonažo za nemške gospodarske kroge. Pri zaprtih študentih se je našel strop in revolverje.

Dawesov načrt tudi za Francijo.

V Chicagu je govčilo general Dawes, da bi se moral postaviti Dawesov odbor tudi za Francijo. Ameriškim bankam je prepovedano dajati posojila Franciji. Ne ta našla hote prišli ameriška buržoazija Francijo, da ji plača vse dolge.

Herriotova policijska akcija.

V Franciji kaže Herriot, ki ga podpirajo še vedno socialpatristi, vedno bolj

svoje resnično „demokratsko“ lice. Zašel je sistematično gibanje. Tako je policija v Marsaju (kjer so bile delavske demonstracije) aretirala 22. februarja 622 ljudi. 163 inozemcev bo izgnanih.

Štrajk rudarjev na Madžarskem.

V Hortyjevi Madžarski se nahaja še teden dni 15.000 rudarjev v stavki proti nameravanemu podaljšanju delovnega časa.

Ebert umri.

Umri je predsednik nemške republike in voditelj nemške socialne demokracije — Ebert. Moč je kot vodja a. b. riotov veliko storil, da v Nemčiji ni smagala prot. revolucija in da je prišla po 6 letih na vlado monarhističnega gospoda. 7.000 zaprtih komunistov so ga spominjali v jeklih nemške meščanske republike. Buržoazija ga prištevava b njegovih smrti za zmernega meščanskega liberalnega politika.

Dopisi iz del.-kmečke Slovenije.

Pismo dolenskega kmeta.

„Jutra“ v album, socializem v preudarek, kmetom in delavcem v razmišljanje.

„Jutra“ je na podlagi izida volitev prišlo do zaključka, da je razredni boj sploh pokopan. Delavci in kmeti naj volita tam, kamor mu gospoda dikira.

„Jutra“ po dobro ve, da nacionalnega bloka drugi niso volili, kakor fabrikanke, gostilničarji, bogati in druga kapitalistična gostanja. V drugo pridoje razni podplačanci, ki so danes tukaj, jutri tam. V tretjo vrsto spadajo oni, ki so pod silo terora volili. Znano nam je, da so vsi od felezijskega krumparja do šefa volili nacionalni blok, nasploh vsi delavci, ki se boje za delo. Ljubljino „Jutra“ pravi, da so se volitve vršile v najplešnejšem redu, brez terora. Ali hočete več terora kakor to: če se s politiko počne, zgubijo dela, če ne boš nas volil, te vržemo na cesto, izločimo dolg po dvakrta. Ali ti to teror, ali je treba, da me odjunaš z bikovsko naganja, kam naj volim, ali da me trpinčijo kakor ob žasu inkvizicije?

„Jutra“ torej naj ne misli, da so na predvolitvi, ker to so z grožnjo in terorjem ukradeni glasovi, ki ne pomenjajo nič. Voliti sem uslužbenca z 2400 K plače mesečno, ki je volil odkrito nacionalni blok, samo zato, da bi ostal v službi s čprav tako hudo plačo. A v resnici je nasprotnik delavcev bloka. Tudi sem z več felezijskim delavcem obbeval, ki so dejali, mi ne smemo drugam, ker drugače nas spravijo ob službo.

Buržuazija se seveda veseli, da v celih Jugoslaviji nimajo delavci niti enega poslanca. Res je žalostno, da se Slavček več ne zaveda, da je trpin in da gre za tistih bogih par kravato zaslužnih krajcarjev za gospodo glasoval.

Pa tudi za socialpatrote bi nihče ne smel biti. Eden teh socialistov je prišel tudi k meni iz Ljube. Mož je rejen kakor mezar! Z gospoko pozvo je morda volil republiko, o proletariatu, in me prosil za zaupništvo. Nato mi pove, da je dobil od Korna v svrhu agitacije 3000 Din. Mi, tovarši in jaz, smo ga pošteno ozmerjali, da jo je hitro odkril na Stajerkarce.

Delavci! Pustite take mazake in jih nazenite, ker so podkupljeni. Pridrinate se vsi Delavsko-kmečkemu bloku, da se ne bo gospoda še norčevala iz vas, če, prestrašili so se, sedaj je pa razredna borba konec, oddalimo se!

Tudi vi, kmetje, pustite gospoke stranke! Baj ne spadate tja in vidite, kako vas odirajo. Najprvo je nam pobrala 20 odat, in potem nam je zamenjala 4 K za 1 Din. Na borzi manipulira tako, da je vsaka stvar, ki jo vi potrebujete dražja, kot je kdaj bila. Če pa imate vi kaj prodati, je pa pod nič. Marsikdo si je napravil kak hlev, vodenjak ali je streho prekril, denar je dobil v posojilnici na sedanje oduške obrati, češ, bom junca, svojno prodal, pa bom dolg odrajal, ali, gjej, siromak se je ukani, ker je moral prodati živino mnogo ceneje kot je mislil.

Torej kakor delavci v tovarni in rudniku, tako tudi kmeti tarve vedno skrb za bodočnost in otroke. Trgovce, banka in davke so mora naš delovnik ljudstvom. In naravno spadata delavec in kmet skup, ker brez kmeta ni delavca, brez delavca ni kmeta.

Spomnite se na besede naših dedov: Le vkap, uboga gmajna. Vsak kmet bi moral vedeti zgodovino zadnje kmečke revolucije. Boj, ki ga je vodil stari kmet iz Stubice, ni končan, ampak le poostren. Pomislite na one, ki so padli in so bili mučeni za vaše pravice in vaše zemljo.

Delavci in kmetje ter obrtniki, združimo se v močno falanško brez ozira na voditelje, ker voditelji niso vas in poslanci vas ne bodo rešili. Rešitev je v nas samih. Le sami lahko odločimo o svoji usodi!

Res, da smo dobili pri zadnjih volitvah samo 5400 glasov, ali nič se ne uplašiti. To je 5400 zavednih ljudi, ki vedo, kaj hočejo, njihovo število se bo pomnožilo. Vsak naj postane naroben „Delavsko-kmečkega lista“, naj gleda, da ga razširi, ker to je danes naša najmočnejša orožje, to je naša beseda!

Bodimo pripravljeno! Za nas dela tudi čas, da pa zmagamo, moramo biti organizirana armada! Ne bodimo strahopetci! Ker, če se bomo bali, nas bodo še bolj tepili. Bodimo močnej! Borimo se za svobodo!

Kropa.

V „D.-k.m. listu“ smo šteli nekoliko o razmerah, katere so pri nas. Pregovor pravi: resnica v oči bode. Tako je shodna resnica v oči tudi vodstvu zadruga. Nabili so na tovarno objavo, da kdor je pisal ta članek, da naj bo tiho, ker mu ni nič mar, da je zadruga na boljšem stališču, kakor je bila pred šestimi leti, da gospod lupnik ni nobeden odločilni faktor pri zadrugi, da je zadruga nepolitična. Pogledimo sedaj, koliko je na tem resnica!

Da naj bo tiho, ker mu to ni nič mar (namreč pisen članka v DKL), to je sredstvo, katerega se poslužujejo klerikalci, da ne bi, kar danes je pri nas, in ako se je pri zadrugi godila kaka nepravilnost, se mora po vaših nazorih molčati (n. pr. ženske plače). Da je zadruga bila na boljšem stališču, kar pa eni trdijo, da ni res, je razvidno iz zadrughih skladšč, kolikor je bilo v zalogi sirovini prej in danes, ke prebode pajki svoje mreže po njih.

Da ne bo kdo mislil, da se v zadrugi ne zasleduje politika, pa ne gospodarka, temveč strankarstva, zato imamo najboljši dokaz pri obratovodji tovarne g. Viktorji Solariju. On kot tak bi se moral predvsem zanimati za gospodarski napredek v tovarni, ali temu ni tako. Ko so bile razpisane volitve v narodno skupščino, je on, kateri je tudi predsednik odtaka „Orlov“, začel vsiljevati ljudem „Slovenca“. Ta posel je opravljal deloma sam, za pomočnika pa je izbral orloviški naraščaj. Zadeje dneve pred volitvami pa je postal fanatičen kakor turški derviš za svojo SLS in hodil je po tovarni od delavca do delavca. Ker je vedel, da so v tovarni delavci, ki ne bodo volili Korošca, pač pa s. Makucna, je agitiral s tem trikot, da je došla brojavka iz Ljubljane, da sta Korošec in sodrug Makuc stopila v kompromis. Rekel je: sedaj lahko volite vsi v prvo skrinjico, ker je vse ono. Zbrali se bomo po prvi maši na trgu, potem odkorakamo vsi skupaj za volitve. Da pa homo lajše hodili, nas bo spremljevala harmonika.

Kroparji.

Selnica ob Dravi.

Dolžnost nam vzeva, da se tudi mi enkrat oglasimo v našem razrednem listu. Tu smo večinoma sami mali kmetje in delavci, kruha si po navadi iščemo v elektrarni Fala, v tvornici karbida v Rušah, na felezijski, v tvornici žgališč in sekir vojevoga in povojnega dobivkarja Pogodnika. Tako raztreseni na vse vetrove nam je tudi težak enoten nastop. To so posebno pokazale zadnje volitve v narodno skupščino, pri katerih je padlo v našo skrinjico dvajset glasov v znak protesta proti brezmejnemu izkoriščanju naših rešnih kmetov in delavcev. Z nami ščitijo tudi oni 113, ki pa še v zamaga sebe ne zapajo in so dali svoje glasove za Radfca. Klerikalci so padli na eno tretjino vseh oddanih glasov (l. 1923 so imeli ogromno večino glasov) kljub temu, da je naš pridni fašmošter (za politiko) dostajal vsa voličem posebna povabila za kroglice. Tudi socialpatroti so zgubili ogromno, ker se mi tlačani Sečičani ne dajo izizati za gospoda. To si naj socialpatroti gospod Oškab zapomni, če že misli kdaj pri nas agitirati. (Vyt. Pridoje v polter: 8 glasov, to je slaba „rajtoga“ za g. Majcena, tudi za toliko posebnih povabil, za toliko truda in denarja. Samostojni propalajo, ker rdeča-bela-trna farba ne gre skup. Pač pa so nekateri že za nemške nacionalce. Za našo listo so glasovali večinoma mali kmetje in tu se bo naše delo nadaljevalo za delavsko-kmečko republiko.

Mali kmet.

Na razvalinah „rdeče doline“.

(Dopis iz Mešičke doline.)

Kakor povsed, tako so se tudi v Mešički dolini v tokovrni „rdeči dolini“, kakor ji radi imenujejo socialni demokrati, volitve v znamenju razkroja delavskega pokreta, čeravno razkroj še ni tako splošen kakor mogoče po drugih delavskih centrih. Kdor je videl mešičko dolino korakati kompaktno leta 1920 k volitvam v konstantino, bo so imeli socialisti absolutno večino glasov, in kdor je videl l. 1923 zbrano celo dolino pod Bernatovo zastavo, ko je 98% delavstva glasovalo za, kdor je vse to videl, le iz površnega opazovanja,

ta si je segel 8. februarja v lase. 8. februarja je pokazala mešička dolina še doslej nepoznano stran lica, ki je tako lasolajo smeeni, da homo odzdraviti tudi tiste fanatike, ki so doslej verovali v socialistično nemotljivost „rdeče doline“.

V splošnem so nazadovni socialistični glasovi v vseh občinah cele doline. To je bilo svedba pričakovati valed razkoda med tukajšnjimi organizacijami. Organizacije, ki so do pred kratkim vstrajale v Bernatovi grupi kompaktno iz cele doline — so se razcepile in je odšlo dve tretjine organiziranega delavstva od Bernota k Kurnovi skupini. Ta skupina je dobila večino v Guštanju, Prevaljah in Črni, kjer ima Bernot v vsaj Sloveniji najmočnejšo organizacijo (sanimv pojas) in je zbrala okrog sebe ca 600 glasov. Bernatova skupina, ki je imela celo nosilca liste v osebi s. Moderadorferja iz Mešičke doline je kljub temu, da je do zadnjega prevladovala goraji del doline, v glavnem Mešico in Črno, obdržala samo sedež Moderadorferja, Mešico, v Črni gje pa pada daleč pod Korna. Bernot ima v svojem registru tudi Dravograd, katera občina se nahaja z županov vred v rokah njegovih komitjenikov, tola v tej občini ni dobila ta grupa niti 10 glasov, druge delavke stranke pa nič. V celem je odnesel Bernot okrog 200 glasov.

Kakor plas je razrušil tradicijo „starih predvojnih“ organizacij, kadre socialističnega gibanja. — Stefan Radič, ki je prihrul od Maribora po dravski dolini. Dravograd je padel z absolutno večino v

18. maro je blizu!

18. marca bo 54 let, odkar je prouariat prvič v zgodovini prevzel oblast v svoje roke v Parizu in upostavljal pariško komuno. Svetovni proletarijat proslavlja vsako leto prvi herojski pookus proletarske osvoboditve. Narotajte knjigo

Pariška Komuna 1871

ki opisuje pariško komuno in njen pomen. Ta knjizica je neobhodno potrebna in poučljiva za vsakega delavca, kmeta, ženo. Stane 5 Din, po pošti 50 par več. Naroda so je pri upravnih „Del.-kmetški list“. Breg 10/11. Razprodajali: imajo popust.

njegove roke, v Guštanju in Prevaljah se je uveljavil s precejšnjim številom glasov — v Mešici je dobil — od vseh strank največ glasov — v Črni zopet neverjetno veliko. Ako odštejemo Radfca kmetake glasove, lahko rečemo, da je dobil najmanj 300 delavskih glasov, ki so še pri zadnjih volitvah glasovali za socialiste.

Posebno jasno zahtevano viogo je igrala v dolini naša stranka, in tako je tudi njen uspeh posebne vrste. Ideja revolucionarne taktike ni niti takrat prodrla v mešičko dolino, ko so drugod padli celo kraji v bivšo komunistično stranko. Organizacija ni bilo, razen pred razpustom prej imenovane stranke v Guštanju — nikjer. Absolutno so povsed dominirali social-demokrati. In o našem gibanju ni bilo slišati tudi v volivnem boju nikjer — nobenega shoda — nobene agitacije v plebiscitnem smislu s celo popizavo letakov, pisakatov — kakor jo je izvajala Kurnova struja s aparatom konzumskih uslužbenec in jato drugih agitatorjev — nič tega in vendar je pokazala naša stranka lep napredek. V Guštanju je dobila 35 glasov in v Kobljah, Kmetški vasi 13. V Črni in Mešici 23 v vseh občinah „rdeče doline“ 80 glasov. Verujemo, da je ta uspeh iznenadi marsikaterega, ki je pred volitvami ironično prerokoval, da ne homo dobili več kakor 10 glasov. Ker „sao videli pompa — povodnji pisakator in jate agitatorjev, so mislili, da nas ni. Toda povemo vam, če ste lahko prepričani, da smo si osvojili pozicije sredi vas in vi tega niste zapazili. Mislina — ta naš up, stopa na pian in Anjo vam vijemo orožje iz vaših rok. Naš pokret, dasi z izrazom 80 oddanih glasov na prvi pogled nezaten, ja jak in siguren, ker je pokret mladine in zavestno pokret. Ne ustrijajo nas niti vaše visoke številke, ker so to stavbe, zidane na pesah in jih lahko odnese prvi val nerečne domagajje s la Radfca.

Kot sem omenil že vrodoma, so je

marškomu zdelo povoljna slika mešičke doline žuda. Ali je mogoče, da je namdomesti disciplino kaos, vero v socializem dvom, resnost in vestnost, eskalacije iz ekstremne in plavanje za fazami! Tistimi, ki ste bili zaljubljeni — nepretragljivo „rdeče doline“, povemo, da je to delo njih samih. Nikdar nismo zadržali delavstva v Mešički dolini precejvali; čeravno sam je disciplina in element dopadla — ker smo znali, da je mnogo te zavestnosti zidane na lokalnem patriotizmu, ki ga goji mešička dolina naspam ostali Sloveniji. Danes pa je kaj tujak lista slika, kakor drugod — neorjantnost, dvom v smago socializma kot svetovnega naziranja.

To pa je posledica odgoje, ki jo je nudil predvojni ref-rtizem in povojni naš slovenski socializem širokim masam naroda. Proletariat se je odgajal za dober volivni aparat, za faktor kompromiziravca v psihogah narodnega gospodarstva — ni pa se ogajalo naroda, in se razreda kazalo vloge, ki jo more igrati, ako hoče enkrat iziti kot zmagovalec iz razvoja četudi — kot socialist. In danes stojimo vsi skupaj na razvalinah to odgoje in gledamo za izgubljenimi, lepimi časi leta 1918 in 1919 — ki jih ni več. Marsikdo, ki je takrat trobil trobentno oportunita in je bil slep za pogoje, ki so mu stali pred nosom, (danes pa jih liče kakor Demosten šlovska z lučjo), marsikdo izmed tistih mogoče danes tudi zlozmočno odgovornost v sebi — a je noče priznati iz uhaljenega samoljublja.

Sodrug! To ni prav! Vseeno mora na dan tudi priznanje in najkajše se operemo grehov s tem, da zgrabimo odkritično za delo, kakor mislimo — ker dela je dovolj, in delavcev premalo. Napakje smo delali vsi, ali ideja je ostala kašnra je bila takrat, ko še ni bilo v nas dvomev in ne uhaljenosti. Vrnimo se nazaj k tej ideji, ki nam bo dala novo poguma v boju za osvoboditev proletariata.

Delavci! Podjamo si roke na razvalinah!

Javornik.

Valed nečuvnega postopanja nekaterih hišnih posestnikov v jesenski okolici, smo primorani podati javnosti, kakšen socialen in rodoljubni vonj razširjajo te evetke, katere po vonju ne moremo označiti, po lastnosti bi jih primerjali samo kopivam. Prvovrstno priznanje za divjaško postopanje zaslužio gospoda Pečnik, Brunar in novo pečeni hišni posestnik Pavel Vilman na Javorniku, katerih postopanje naspam najemnikom prekaša divjstvo Culinarov. Izmed označenih sta zadnja dva še toliko nesramnejša, da se ne zadovoljujeta z svrženjem najemnice, temveč žikanirata in omejujeja poleg tega še osebno svobodo najemnikov in njihovih družin, od katerih zahtevata, da bi frtolali po zraku kot metulji, ker vsak korak razburja gospodarjem njihove nađne živce.

V splošnem smo bili do danes mnenja, da lepo obrana in doneča godba blagodejno vpliva na šlovske notranjost, da naj si bo človek evropskega ali azijško-divjalkega plemena. Ali — motili smo se! Zadnje označeni hišni posestniki, kateremu je vsak blagi čud polpopolna tuji, in ki se vedno zgraža nad izprijenostjo današnje mladine, isti prepoveduje vsako pošteno stremljenje mladine po izobrazbi, jim prepoveduje shajanje v stanovanjih in posamezne vaje na tamburice.

Zato pa, dvakler se bodo nahajali taki eksemplari še v vrstah delavcev, ki si hočejo podjarmiti osebno svobodo po njihovo stroho šivčih sodavcev, toliko časa ni upanja v osvobodjenje delavkega razreda.

Kočevsje.

Rudarji se prebujajo. — Volitve v bratstvo skladnice. — Pri državnooboraki volitvah 8. februarja je dobil pri nas Delavsko-kmečki republikanski blok le 10 glasov. Ali volitve v bratstvo skladnice so pokazale, da je večina delavstva na naši strani. Klerikalci so popolnoma propadli. Absolutna večina je naša. Tako se nam bo kljub vsem preganjanjem in odpušdanjem poročilo, da ostravljam rudarsko gibanje in ga postavimo sopot na nogo.

Izdajatelj in lastnik: Konzorcij v Ljubljani. Tiskarna Josip Pavliček, Kočevje. Odgovorni urednik Josip Pusht, sedlar.